

Univerzitet u Novom Sadu
Prirodno-matematički fakultet
Departman za hemiju, biohemiju i zaštitu životne sredine
Udruženje za unapređenje zaštite životne sredine „Novi Sad“
Fondacija "Docent dr Milena Dalmacija"

ZNAČAJ I UTICAJ NAUČNIH ISTRAŽIVANJA NA POLITIKE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

PANEL DISKUSIJA
Dr Srđan Rončević

Novi Sad 8-10. septembar, 2021.

Naučno znanje se smatra važnim faktorom (pored ostalih) u kreiranju politike zaštite životne sredine.

- Izazov: kako postići da se naučno znanje koristi u donošenju politika i političkih odluka?
- **„interfejs nauke i politike“** - odnos između nauke i politike nije linearan - donošenje odluka zasnovanih na dokazima je složen proces
- oblast životne sredine karakteriše visok stepen složenosti - veći akcenat treba staviti na uslove za integrisanje naučnog znanja u formalne procese i institucije kreiranja politike

- **nauka i politika se veoma razlikuju**, a ponekad imaju čak i suprotstavljene aktivnosti
- strategije za **prevazilaženje kompleksnosti i problema u komunikaciji** uključuju:
  - (i) obuku naučnika i kreatora politika kroz zajedničke istraživačke projekte
  - (ii) bolje korišćenje brokera (posrednika) za korišćenje znanja - granične organizacije (sastavljene od naučne i političke zajednice) i pojedinci
  - (iii) korišćenje odgovarajućih narativa relevantnih za politiku

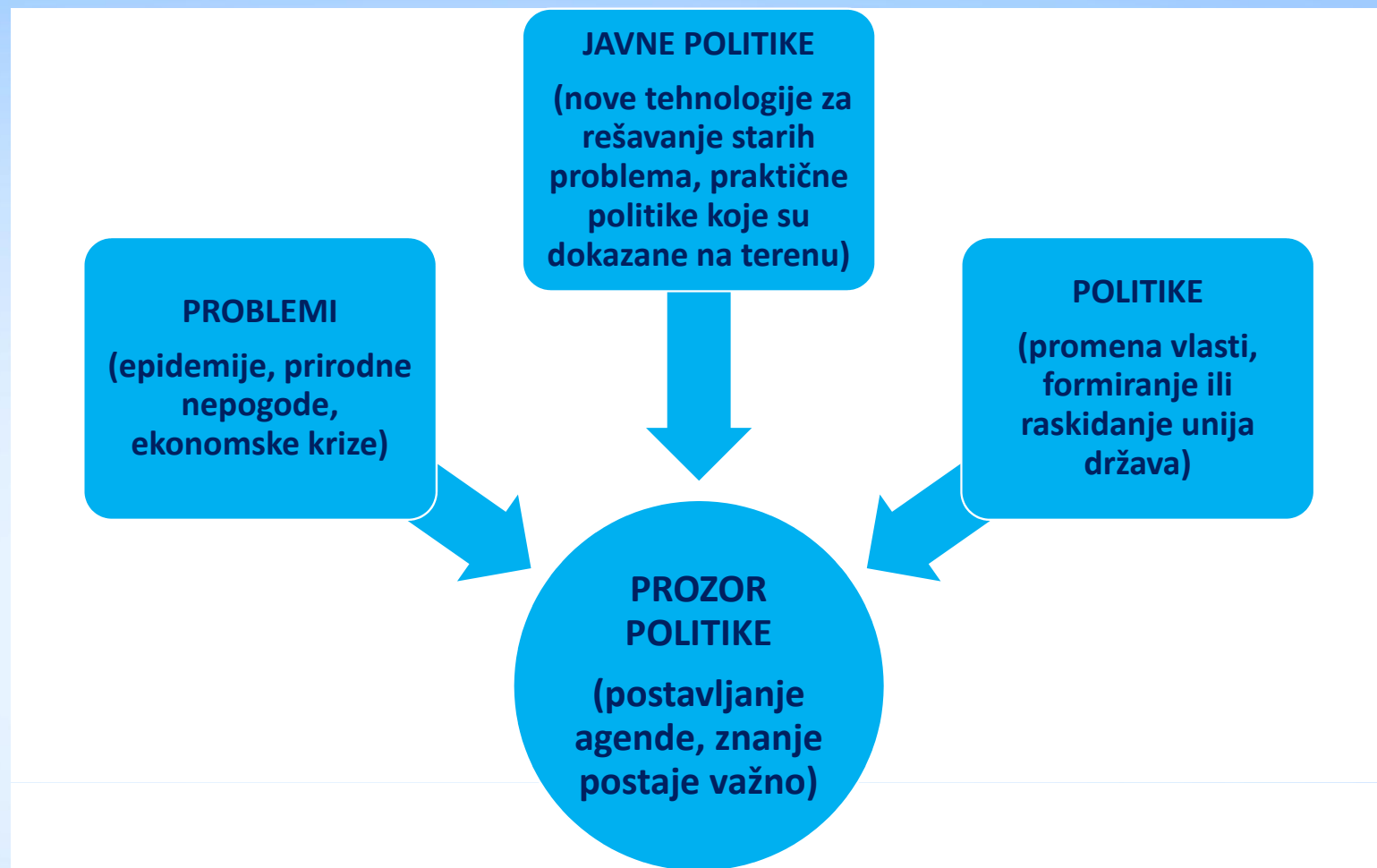

koncept „prozora politike“ (policy windows)

- postoje specifični trenuci u kojima je pogodna prilika za primenu naučnog znanja u politici
- **prozori politika** se obično posmatraju kao slučajni događaji, umesto da se posmatraju kao nešto što se može iskoristiti u korist donošenja politike zasnovane na dokazima
- razumevanje prozora politike može pružiti mogućnost da se primeni naučno znanje
- formalan i neformalan (protesti, društveni pokreti, mediji itd.) način uključivanja naučnog znanja u donošenje politika

- prozori se mogu otvoriti kao rezultat nekoliko konvergentnih „procesnih tokova“, često u kombinaciji: problem može postati **nemoguće ignorisati**, može se pojaviti **političko rešenje koje je praktično** usvojiti ili **politički događaji** mogu dovesti do naglih promena u Vladinoj agendi

Događaji koji mogu otvoriti prozor politike kroz konvergenciju tri procesna toka

Kingdon je identifikovao tri toka: **tok problema**, **tok javnih politika (policy)** i **politički tok(politics)**, predviđajući pojavu prozora politike kada se u kritičnim trenucima ti tokovi spoje.

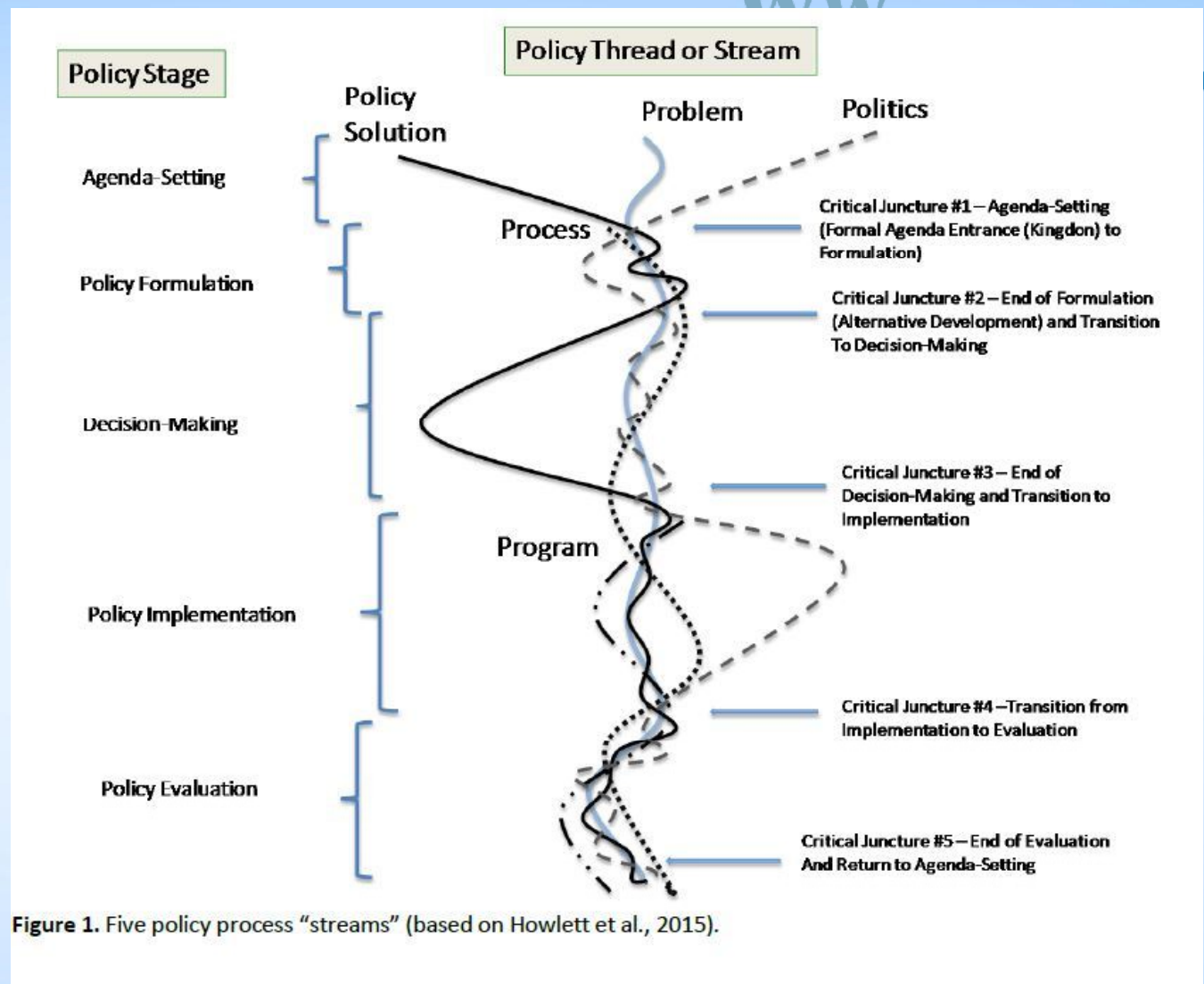

Figure 1. Five policy process "streams" (based on Howlett et al., 2015).

- Zašto određeni problemi u politici i institucijama dobijaju više pažnje od drugih?
- **Postavljanje agende** često se smatra prvom fazom u procesu donošenja politika.
- Postavljanje nekog pitanja na vrh agende kreatora politike može biti slučajno, ali može se i predvideti, a interesne grupe mogu igrati ulogu u uticaju na agendu
- McCombs i Shav (1972) su istraživali **moć masovnih medija** u određivanju agende - oni bi mogli da istaknu određena pitanja u javnosti, dajući im više vremena za emitovanje
- Dovns (1972) predlaže **koncept skretanja pažnje** na neko pitanje – ono treba redovno da se pojavljuje na dnevnom redu Vlade

Strategija polinatora (oprašivača) Velike Britanije – administracija je želela da razvije agro-ekološku šemu sa fokusom na oprašivače. Kreatori politike su aktivno tragali za naučnim saznanjima o tome koje strategije treba razviti, što je dovelo do inkorporacije nauke u politiku.

Dva procesa se čine posebno značajnim: uticaj kriznih događaja (tok problema) i promena u političkom toku, možda uzrokovana promenom vlasti.

Prozori politike izazvani promenama u političkoj administraciji: Zakon o čistom vazduhu SAD usvojen je 1990. godine nakon relativno duge diskusije. Na to su uticala dva faktora: odlazak Reagana i dolazak Buša starijeg, jer se Buš obavezao da će biti „predsednik zaštite životne sredine“; Kongresna većina je postala orijentisana ka zaštiti životne sredine.

Saveti za iskorišćavanje prozora prilika

- Promena politike retko se dešava bez mogućnosti da se prikupe dokazi, ali takve **prilike se vrlo brzo stvaraju i isčezavaju**.
- Usvajanje naučnog znanja bi se moglo povećati ako bi se **prozori politike mogli predvideti** i na taj način efikasnije iskoristiti. Saveti za stručnjake koji žele da iskoriste mogućnosti za usvajanje znanja u politike su:
  - (1) brz odgovor,
  - (2) uspostavljanje kredibiliteta,
  - (3) izgradnja koalicija,
  - (4) planiranje unapred i upoređivanje postojećih rešenja,
  - (5) pratiti političke rasprave i
  - (6) efikasno oblikovati istraživanja.

Najbolje je da se kombinuju tehnike.

- Prozori mogućnosti retko se otvaraju i moramo biti spremni da ih brzo iskoristimo - **brz odgovor na stvorene prilike** može se olakšati ako zaštitari životne sredine strateški predviđaju i identifikuju predstojeće prilike.
- Da bi bili u kredibilnom položaju da ponude naučno znanje kreatorima politike kroz prozore politike, pojedinci bi trebalo da se umreže sa donosiocima odluka i drugim grupama (npr. NVO, kompanijama), a posebno **naučnici treba da uspostave kredibilitet svog rada**.
- **Stvaranje saveza stručnjaka** (npr. saradnja sa NVO koje se bave zaštitom životne sredine) može omogućiti zaštitarima životne sredine da iskoriste transdisciplinarne veštine kako bi efikasno predstavili svoje znanje.
- Uspostavljanje odnosa sa ključnim zainteresovanim grupama (stejkholderima) može dati podršku naučnom znanju (ili barem ograničiti protivljenje)

- Sposobnost brzog, ali i efikasnog reagovanja poboljšava se ako se rešenja mogu pripremiti unapred i upakovati kao „**spremna za upotrebu**“.
- važno pratiti političku raspravu kako bi se identifikovale istaknute teme, a zatim oblikovati znanje u skladu s tim: kada u EU sprovode reformu zajedničke poljoprivredne politike, kada ekspertska tela zadužena za izradu procena dobiju neki zahtev, kada se održava neka velika tematska konferencija potpisnica neke konvencije ili protokola.
- međutim, neki prozori se mogu otvoriti neočekivano bez ikakvog upozorenja (npr. pandemija Covid-19 virusom) - nije dovoljno da je plodno tlo za zasejavanje znanja, nego se prilika mora iskoristiti

- Komisija za zaštitu životne sredine Velike Britanije je pripremila izveštaj o upotrebi olova u benzinu.
- Iskoristili su prozor politike i doneta je odluka da se zabrani dodavanje olova benzinu.
- Izbegli su kontroverze oko uticaja olova na zdravlje, jer to nije bilo dovoljno dokazano i umesto toga tvrdili su da se upotreba bezolovnog benzina može promovisati bez neprihvatljivih troškova za industriju ili potrošače. Zbog toga je zadržavanje olova u benzinu bilo rizik koji se nije mogao preuzeti.
- Ovaj okvir je bio politički istaknut i pravovremen i pomogao je izveštaju da brzo utiče na politiku: manje od sat vremena nakon objavljivanja, Vlada ga je koristila u Donjem domu, a u skladu sa preporukama za uklanjanje olova iz benzina u roku od nekoliko meseci.

- Postoji nekoliko načina predviđanja i reagovanja na prozore prilika i rada u periodima zatvorenih prozora.
- Ako prihvatimo da se prozori politike javljaju u određenim vremenskim tačkama, proizilazi da bi se zaštitari mogli **pripremiti za predstojeću priliku**, pa čak i **uticati na agendu**, **brzo reagovati** kada se pojavi prozor i **pametno predstaviti istraživanje** da bi ga iskoristili.
- **konceptualni okvir** kako zaštitari životne sredine (npr. naučnici, NVO, pojedinci na pozicijama zaštite životne sredine) mogu reagovati na prozore politika na različite i prikladnije načine

predvideti
(čak i
stvoriti)

odgovoriti
(reagovati)

uokviriti
(formulisati)

istrajati

I) Kapacitet za predviđanje

- **Sposobnost predviđanja** novih prozora pomaže naučnicima da se pripreme za period kada je pogodna situacija za njihovu temu.
- Relevantni podaci za određenu politiku mogu se **pripremiti unapred**, tako da ako se otvori predviđeni prozor politike, potrebni naučni dokazi su već spremni.
- Strateško predviđanje može **smanjiti vreme odziva** naučnika kada kreatori politike iznenada zahtevaju znanje o određenom pitanju.
- Takođe, identifikovanje budućih problema od značaja za životnu sredinu može pomoći u **postavljanju agende** za kreatore politike i tako i stvoriti prozore politika.

Skeniranje horizonta za nove ekološke probleme i zakone

- Skeniranje horizonta je ključno sredstvo za **identifikovanje potencijalnih problema** koji bi mogli uticati na očuvanje životne sredine u budućnosti.
- Za razliku od većine političkih akcija koje su reaktivne na događaje, skeniranje horizonta je **aktivno u pripremi politika**.
- Na primer, u jednoj vežbi svake godine tim globalnih stručnjaka identifikuje spisak od 15 pitanja koja bi mogla biti od budućeg značaja za zaštitu životne sredine: skeniranjem horizonta identifikovali su spisak invazivnih vrsta koje će se verovatno raširiti i biti problematične u Velikoj Britaniji.
- Sličnim postupkom se može stvoriti lista predstojećih zakonodavnih pitanja na nacionalnom ili međunarodnom nivou. Ovo omogućava okvirno predviđanje političkog elementa odlučivanja.

Angažman sa političkim organizacijama

- Vladine organizacije mogu imati saznanje kuda vodi politika zaštite životne sredine u kratkoročnoj i srednjoročnoj budućnosti i kako očekuju prilagođavanje tome
- Kontakt i neformalne diskusije sa takvim organizacijama mogu dati uvid u to koje istraživanje je od prioritarnog interesa (npr. saradnja sa parlamentarnim odborom za nauku)
- Povezivanje sa takvim organizacijama zavisi od dobrog umrežavanja i odgovaranja na razne otvorene pozive u kojima se od pojedinaca traži da se uključe u određeni proces.

II) Sposobnost odgovora

- Kreatori politike se suočavaju sa ozbiljnim vremenskim ograničenjima, a budući da su prozori politike obično otvoreni na kratko, njihova pažnja mora se brzo uhvatiti. Stoga je važan kapacitet **brzog reagovanja** na istaknute prozore, da bi naučno znanje blagovremeno došlo do donosilaca odluka.

Prethodne radnje (priprema) kako bi se omogućila brza reakcija

- Donosioci odluka u oblasti zaštite životne sredine često odlučuju na osnovu intuicije, a ne na osnovu pravih dokaza
- Često nema dovoljno naučnih dokaza: ili nemaju pristup recenziranoj literaturi ili im nedostaje vremena ili potrebnih veština za pretragu naučne literature (*Vlada RS je formirala savetodavno telo stručnjaka koji su imali zadatak da prate najnoviju naučnu literaturu o Covid-19 i da pripremaju informacije za lekare i druge donosiocce odluka*)
- To može dovesti do sporog odaziva na problem, što može ograničiti upotrebu naučnih saznanja.
- Više vremena za reagovanje na problem ne znači da će doći do upotrebe naučnog znanja u politici, ali šanse se ipak povećavaju ako znanje blagovremeno dođe do donosilaca odluka.

- Jedan od načina da se ovo reši je da naučnici (uz podršku NVO-a i politika) prikupljaju, sintetišu i iznose dokaze na sveobuhvatan način, koji su odmah dostupni i sa slobodnim pristupom informacijama.
- Iako su **sistematični i kratki pregledi** korisni alati za poređenje naučnih dokaza, **potrebno je znatno vreme da se sastave**, pa se prilika može propustiti.
- Praksa je da se prave **baze podataka na određenu temu** kako bi donosioci odluka brzo došli do naučnih dokaza. Npr:
Conservation Evidence (<https://www.conservationevidence.com/>) - slobodno dostupna, internetska, globalna baza podataka o konzervacionim intervencijama u čitavom nizu taksona i staništa, koja takođe meri i efikasnost sprovedenih mera;
Collaboration for Environmental Evidence (<https://environmentalevidence.org/>) - mreža naučnika i menadžera koji sakupljaju dokaze koji najviše zabrinjavaju kreatore politike i praktičare.

Razumevanje i olakšavanje političkog okruženja radi smanjenje barijera

- Ako se ukaže prilika za uticaj, potrebno je osigurati da naučno znanje dopre do donosioca odluka.
- Oni koji razumeju kako se kreira politika (razlikuje se od metoda koje se koriste u nauci) najefikasniji su pri uspostavljanju interfejsa nauke i politike.
- **“shadowing” šeme** (biti “senka” na nekoj poziciji) i obuke za pisanje podnesaka
- univerziteti mogu imati vodeću ulogu u **prepoznavanju značaja interdisciplinarnih postdiplomskih studija, zahtevajući od studenata pohađanje različitih obuka**

- Mudro **političko umrežavanje** može pomoći smanjenju postojećih prepreka u komunikaciji sa kreatorima politike.
- Članovi raznih komisija za zaštitu životne sredine mogu biti involvirani u uticajne političke klubove, mogu biti odbornici ili poslanici u parlamentima, gde mogu da učestvuju u parlamentarnim raspravama i da se pozivaju na nove naučne izveštaje.
- Univerziteti mogu igrati ulogu u podsticanju istraživača da se uključe u **umrežavanje, uključujući članstvo u stručnim odborima** na višem nivou.
- Izgradnja profesionalnih veza i struktura za razmenu znanja (naučno-stručna udruženja koja organizuju konferencije, npr. Savez inženjera i tehničara Srbije (SITS) – godišnja konferencija „Vodovod i kanalizacija“ i slično).

III) Kapacitet za predstavljanje problema

- Mudro definisanje i predstavljanje problema.
- Prvi zadatak je identifikovati ideju za koju je otvoren prozor (npr. hitno razmatranje nekog problema na dnevnom redu Vlade) - drugi zadatak je ispitati postoji li sinergija sa sopstvenim istraživanjima.
- **Identifikujte mogućnosti i predstavite probleme životne sredine** (aktivisti se oslanjaju na proteste – to je poslednji mehanizam kad su iscrpljeni svi ostali mehanizmi – donosioci odluka odmah “podižu zid” i opiru se).
- *Kampanja Društva za zaštitu ptica da ubedi EU da zabrani trgovinu divljim pticama nije bila dovoljno ubedljiva jer je fokus bio na dobrobiti ptica. Međutim, kada se ptičji grip pojavio kao pretnja po ljudsko zdravlje, Društvo je svoje znanje brzo reorganizovalo u skladu sa merama za zaštitu ljudskog zdravlja. Kreatori politike su bili višestruko zainteresovani za istraživanje potencijala uticaja trgovine pticama na širenje virusa.*

IV) Sposobnost da se istraje

- Kada nije otvoren prozor politike naučnici imaju dve mogućnosti:
  - 1) **istrajati i sačekati bolju priliku** da predstave svoja istraživanja, a zatim da ih preoblikuju u skladu s prilikom - ne treba biti obeshrabren pri trenutno niskom uticaju nauke, već umesto toga treba **iznositi jasne argumente** o tome zašto je naučno znanje važno (dok se ne ukaže bolja prilika); ili
  - 2) **da postepeno dovode do promena** - npr. **osnivanje radne grupe** koja bi mogla da ima ulogu u uticaju na manje promene u zakonodavstvu, poput zahteva da se u budućim odlukama pažljivo uzme u obzir neko pitanje.

Organizacije, asocijacije, mreže.....za uključivanje
naučnih znanja u zaštitu životne sredine

Intergovernmental Science-Policy Platform
on Biodiversity and Ecosystem Services

- nezavisno međuvladino telo koje su osnovale države za jačanje naučno-političkog interfejsa za biodiverzitet i ekosistemske servise za očuvanje i održivo korišćenje biodiverziteta, dugoročno blagostanje ljudi i održivi razvoj
  - **Podrška politikama:** Identifikovanje alata i metodologija relevantnih za politiku, olakšavanje njihove upotrebe i katalizovanje njihovog daljeg razvoja
  - **Izgradnja kapaciteta i znanja:** Identifikovanje i ispunjavanje prioriternih kapaciteta, potreba za znanjem i podacima država članica, identifikovanje stručnjaka i zainteresovanih strana.

<https://www.ipbes.net/>

Neki nalazi i ključne poruke:

- Godišnja svetska proizvodnja hrane vredna do 577 milijardi dolara oslanja se na direktan doprinos oprašivača
- Poljoprivredna proizvodnja zavisna od oprašivanja životinja povećala se za 300% tokom poslednjih 50 godina, ali usevi koji zavise od oprašivača pokazuju niži rast i stabilnost u prinosu od useva koji ne zavise od oprašivača
- Gotovo 90% svih divljih cvetnica donekle zavisi od oprašivanja životinjama
- 16% kičmenjaka oprašivača prethodi globalnim izumiranjem (30% odsto kod ostrvskih vrsta) sa trendom ka većem izumiranju
- Pesticidi, uključujući neonikotinoide, prete oprašivačima širom sveta, mada dugoročni efekti još uvek nisu poznati
- Može se preduzeti niz akcija kako bi se zaštili oprašivači, od osiguranja veće raznolikosti staništa do promocije održive poljoprivrede; podržavanje tradicionalne poljoprivredne prakse poput sejanja u skladu sa konfiguracijom terena i rotacija useva; šire obrazovanje i razmena znanja; smanjenje izloženosti oprašivača pesticidima; i poboljšanje upravljanog gajenja pčela.

- Назив пројекта: **Safeguarding European wild pollinators (Safeguard)**
- Институције учеснице у пројекту: Julius-Maximilians-Universität Würzburg (Coordinator), University of Reading, Sveriges lantbruksuniversitet, Wageningen University, Agencia Estatal Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Royal Holloway and Bedford New College, Pensoft Publishers, Università degli Studi di Padova, Helmholtz-Zentrum für Umweltforschung – UFZ, Institut national de la recherche agronomique, L'alimentation et l'environnement, JRC -Joint Research Centre – European Commission, Lunds universitet, Université de Mons, Institute for European Environmental Policy AISBL, Eidgenössisches Departement für Wirtschaft, Bildung und Forschung, **ПМФ (Нови Сад)**, Universitatea Babeş-Bolyai, Ökológiai Kutatóközpont, Eesti Maaülikool, European Landowners' Organization, UICN, Bureau de représentation du Grand-Est auprès de l'Union européenne, AISBL Regionális Információs és Fejlesztő Tudásközpont, Korlátolt Felelősségű Társaság, China West Normal University, Nankai University, Northwest A&F University
- Статус у пројекту: партнер
- Руководилац ПМФ тима: Проф. др Анте Вујић
- Врста пројекта: Horizon 2020, позив H2020-SC5-2018-2019-2020 предат за H2020-SC5-2020-2
- Период реализације пројекта: 2021.-2025.

Science for Environment Policy

Subscribe
to the free fortnightly
News Alert

Subscribe now »

Home About News Alert Browse by Topic Multimedia Contact

Search

Quality environmental research for
evidence-based policy

A free news and information service

News
Alert

In the latest issue, antifouling paints and their release of biocides, the rise in COVID-19 cases in cool, dry, wind-free areas with high air pollution, nearly 5700 Northern Hemisphere lakes may be ice-free within this century and new green jobs exploring the outcomes of Italy's renewable energy plan.

MORE »

W

Water Workshop 2021

2005.

Besplatne vesti i servisne informacije koje objavljuje Generalni direktorat za životnu sredinu Evropske komisije. Dizajniran je da pomogne zauzetim kreatorima politike da budu u toku sa najnovijim rezultatima istraživanja životne sredine potrebnim za dizajniranje, primenu i regulisanje efikasnih politika.

https://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/index_en.htm

- 1) **Obaveštenja o novostima o nauci za politiku zaštite životne sredine:** nedeljni bilten putem e -pošte sa dostupnim sažecima ključnih studija iz niza ekoloških tema
- 2) **Tematska pitanja:** Posebna pitanja koja se fokusiraju na aktuelne teme politike, koja sadrže rezimee studija
- 3) **Kratki pregledi budućnosti:** kratki pregledi politika koji istražuju dokaze o nastalim ekološkim pitanjima
- 4) **Repozitorijum istraživanja:** Onlajn baza podataka o rezultatima istraživanja zaštite okoline koji su relevantni za politike
- 5) **Detaljni izveštaji:** Izveštaji koji sadrže sveobuhvatan pregled najnovijih naučnih saznanja o ključnim političkim temama

SCIENCE FOR ENVIRONMENT POLICY

Monitoring soil functions and their interactions — a new pan-European framework

Sustainable soil is a foundation of environmental health, with soil offering a multitude of ecosystem services including climate mitigation and adaption, biodiversity, agriculture (food security) and nutrient cycling. This study offers a new framework for monitoring synergies and trade-offs of soil functions across Europe.

SCIENCE FOR ENVIRONMENT POLICY

Are long-term climate emissions scenarios plausible today? Scientists review using historical emissions data

Long-term emissions scenarios are a vital tool in evaluating future climate-change and response strategies. This study seeks to assess whether Intergovernmental Panel for Climate Change (IPCC) emission projections, based on these scenarios, are relevant today — by examining historical trends and projections for key variables during 1990–2017.

SCIENCE FOR ENVIRONMENT POLICY

Bioaccumulative and mobile substances: equivalent concerns in water resources

When emitted into the environment, chemicals pose a threat to water resources depending on their bioaccumulation potential, persistence and mobility in aquatic environments. A study now compares the 'level of concern' for substances that are persistent, mobile and toxic (PMT) or, if very persistent and very mobile, vPvM) to those that are bioaccumulative rather than mobile (PDT or vPvD), currently the latter are under particular scrutiny from EU chemicals regulation. While previously PMT/vPvM chemicals were not regulated in the EU, a recent strategy document¹ has now focused on establishing substance criteria for PMT which may pose an equivalent risk.

SCIENCE FOR ENVIRONMENT POLICY

How long do products last? A new model for long-lived product lifetimes, applied to construction

Both in Europe and worldwide, actions are in place to increase the rates of product use and recycling and transition to a more circular economy. However, without accurate data on product lifetimes, it is difficult to understand whether, when and which interventions would be appropriate and effective. This study applies 'material flow analysis' to UK construction industry data to produce a novel method of identification for product lifetimes.

SCIENCE FOR ENVIRONMENT POLICY

Study highlights best EU initiatives for achieving material circularity for three types of plastic

Global annual production of plastic, primarily from fossil fuels, exceeds 300 megatonnes (Mt) a year. A study compares European initiatives to improve recycling of three widely used plastics — polyethylene (PE), polypropylene (PP), and polyethylene terephthalate (PET) — to achieve policy targets for reducing virgin plastic production. The material flow of these plastics in Europe — lifetimes, demand, growth rates and quality reductions of recycled plastic — are considered over a 50-year timeframe.

SCIENCE FOR ENVIRONMENT POLICY

Microplastic pollution from tyre-wear: a review of source, emissions and risk

Tyre-wear particles, which may account for a large proportion of microplastic pollution, are the focus of a recent review of studies on the environmental concentrations and impacts of non-exhaust vehicle emissions. The review finds that there is no data on the potential risk from ingestion via the food chain, and little information from either long-term monitoring, or on the particles' ecotoxicological effects.

NICOLE

Network for Industrially Co-ordinated Sustainable Land Management in Europe

NICOLE Regulatory Working Group

Relevant upcoming initiatives

- European Parliament Resolution on Soil (2021)
- Revision of the Industrial Emissions Directive (2021): [link](#)
- Revision of the E-PRTR Regulation (2021): [link](#)
- ECA audit on the polluter-pays-principle (2021)
- Evaluation of the Sewage Sludge Directive (2021): [link](#)
- Revision of the Urban Waste Water Treatment Directive (2022): [link](#)

New EU Soil Strategy

- Communication from the Commission
- Roadmap published online
- Public consultation open until 27 April 2021
- Adoption planned for 2nd quarter 2021
- More info: [link](#)

NICOLE Position Paper on the new EU Soil Strategy

That being said, when it comes to addressing contaminated sites, several Member States already have specific national legislation in place. The Strategy, and ultimately the Directive, should take into account that the different regulatory regimes can continue to exist as they do. NICOLE strongly supports the principle of risk-based and sustainable land management where Human Health and Ecological Risk Assessment Models play an important role. However, NICOLE believes that EU-wide soil standards or EU-wide binding models are not the way forward. NICOLE strongly believes that sufficient flexibility in setting soil standards and applying Risk Assessment Models should be left to the Member States. This however should be supported by scientifically founded risk-based principles.

- **Međunarodni panel o hemijskom zagađenju (IPCP)** osnovan je 2008. godine zbog sve veće svesti o hemijskom zagađenju kojem su izloženi ljudi i okolina, te zbog identifikovanja kritičnog jaza u komunikaciji između nauke, politike i javnosti. IPCP ima za cilj da obezbedi vođstvo u identifikovanju prioritetnih tema od interesa i premosti jaz između nauke, politike i javnosti.
- Međunarodna mreža istraživača iz oblasti hemije životne sredine
- Stejkholderi (kreatori politika, NVO i industrija) se pozivaju da daju mišljenje i informišu se o rezultatima istraživanja
- Cilj IPCP-a je da razvije naučno pouzdan i uravnotežen pogled na glavna pitanja hemijskog zagađenja i proceni različite opcije upravljanja hemikalijama.
- Na osnovu svoje naučne stručnosti, IPCP podržava političke procese na nacionalnom i međunarodnom nivou.

IPCP > Projects > Sign-on Campaign: Developing a global science-policy body on chemicals and waste

Sign-on Campaign: Developing a global science-policy body on chemicals and waste

PUBLISHED ON MARCH 10, 2021.

[Nearly 1700 scientists & practitioners from 80 countries have already signed-on.](#)

Chemical pollution is a global threat that warrants global action. At the 5th United Nations Environment Assembly meeting (UNEA5) in 2021, governments around the world prioritized chemical pollution for [UNEP's work in 2022–2025](#), next to climate change and biodiversity. Further, a decision will be made about strengthening the science-policy interface on chemicals and waste at the 2nd session of UNEA5 in 2022.

The IPCP invites you to voice your support for establishing a global science-policy body on chemicals and waste, akin to the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) and the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES).

Sign-on Form

I confirm my support for establishing a global science-policy body on chemicals and waste and agree to have my name and affiliation publicly listed as a signatory of the statement. My signature represents my individual views and not necessarily the views or official policies of the institution with which I am affiliated.

Srđan Rončević, PhD

University of Novi Sad Faculty of Sciences, Serbia

Mnoga naučna ispitivanja su sprovedena ili sprovode se kako bi se razumela sve veća proizvodnja i diverzifikacija hemikalija u upotrebi i otpadu, posledična šteta i načini upravljanja njima. Ipak, kreatori međunarodnih politika nemaju globalni mehanizam da budu informisani o najnovijim naučnim dokazima, ograničavajući njihovu sposobnost da blagovremeno identifikuju i reše ove pretnje.

Preporučuju uspostavljanje globalnog tela za vezu nauke i politike za sve hemikalije i otpad. Ovo globalno telo će:

- Izraditi za kreatore politike snažne i autoritativne naučne procene, uključujući redovno skeniranje horizonta i rano upozoravanje na nove probleme (od nauke do politike)
- Komuniciranje sa naučnom zajednicom (uključujući agencije za finansiranje istraživanja) treba da podstiče pravovremeno istraživanje relevantno za politiku (od politike do nauke)

Dalje, preporučuju da se u pregovaračkim procesima uzmu u obzir sledeće osnovne karakteristike:

- Formiranje međuvladinog tela, sa organizacijama civilnog društva i industrijom koje će služiti kao posmatrači da bi doprineli relevantnoj stručnosti i znanju;
- Uspostavljanje stroge politike sukoba interesa i rigorozan postupak recenzije;
- Obezbeđivanje širokog učešća naučnika i praktičara, uz uravnoteženu i raznovrsnu zastupljenost relevantnih disciplina prirodnih i društvenih nauka, polova i regiona;
- Obezbeđivanje aktivne komunikacije sa javnošću;
- Sprovođenje zajedničkih procena koje se bave višestrukim ekološkim i društvenim problemima na sinergijski način, zajedno sa IPCC, IPBES i drugim relevantnim naučno-političkim telima.

Konačna lista potpisnika biće sastavljena u Informativni dokument za 2. zasedanje UNEA5 2022. godine.

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
Академијски одбор „Човек и животна средина“
Академијски одбор за материјале
Одбор за хемију

НАУЧНО-СТРУЧНИ СКУП
ПРОЈЕКАТ „ЈАДАР“
ШТА ЈЕ ПОЗНАТО?

6. и 7. мај 2021. године

ПРОЈЕКАТ
ЕКСПЛОАТАЦИЈЕ РУДЕ
ЈАДАРИТА И
УТИЦАЈ НА ЖИВОТНУ
СРЕДИНУ У ЗАПАДНОЈ
СРБИЈИ

Свечана сала САНУ

Кнеза Милоша 14, Београд

Четвртак, 6. мај 2021. године

9:00 – 9:05

Владимир Стевановић, САНУ
Ошварање скупа посвећеној пројекцији „Јадар“

9:05 – 9:10

Владимир Костић, председник САНУ
Поздравна реч

9:10 – 9:15

Владимир Стевановић, САНУ
Уводне напомене

9:15 – 9:45

Зорана Михајловић,
Министарство рударства и енергетике Републике Србије
Значај пројекта „Јадар“ за енергетски и технолошки развој Србије
(Модератор: Зоран Поповић, САНУ)

9:45 – 10:15

Весна Продановић,
Rio Sava Exploration d.o.o.
*Пројекат „Јадар“: од истраживања до експлоатације
и прешанка рада*
(Модератор: Богдан Шолаја, САНУ)

10:30 – 11:00

Ратко Ристић, **Иван Малушевић**,
Петар Нешковић, **Ангелина Новаковић**
Шумарски факултет Универзитета у Београду
Деградација простора у оквиру пројекта „Јадар“
(Модератор: Владимир Стевановић, САНУ)

11:00 – 11:30

Мирјана Дреновак-Ивановић,
Правни факултет Универзитета у Београду
Правни оквир заштите животне средине у пројекцији „Јадар“
(Модератор: Дејан Поповић, Правни факултет Универзитета у Београду)

11:45 – 12:15

Динко Кнежевић, **Драгана Нишић**,
Рударско-геолошки факултет Универзитета у Београду
*Општање јавовине из рудника и процеса екстракције, штеирање
ошвада и санација дејоније након завршетка пројекта „Јадар“*
(Модератор: Драгана Ђорђевић, Институт за хемију, технологију
и металургију Универзитета у Београду)

12:15 – 12:45

Жељко Камберовић,
Технолошко-металуршки факултет Универзитета у Београду
*Избор технологије производње лигијума и ушцаја
на животну средину*
(Модератор: Велимир Радмиловић, САНУ)

Петак, 7. мај 2021. године

9:00 – 9:30

Бранимир Гргур,
Технолошко-металуршки факултет Универзитета у Београду
Улога лигијума у енергетским технологијама и алтернативе
(Модератор: Славко Ментус, САНУ)

9:30 – 10:00

Првослав Марјановић,
Институт за водопривреду „Јарослав Черни“
Пројекат „Јадар“ и водни ресурси
(Модератор: Вељко Димитријевић, Београд)

10:00 – 10:30

Петар Булат,
Медицински факултет Универзитета у Београду
*Могући ушцаји рудника, екстракције и дејоније пројекта „Јадар“
на здравље локалне становништва*
(Модератор: Миодраг Чолић, САНУ)

10:45 – 11:15

Александар Јововић,
Машински факултет Универзитета у Београду
*Инженерско-административне процедуре у циљу контроле
ушцаја пројекта „Јадар“ на заштења животне средине*
(Модератор: Жељко Камберовић, Технолошко-металуршки
факултет Универзитета у Београду)

11:15 – 11:45

Имре Кризманић,
Биолошки факултет Универзитета у Београду
Пројекат „Јадар“: ушцаји на биодиверзитету
(Модератор: Владимир Стевановић, САНУ)

11:45 – 12:15

Јагош Ранчевић,
Институт за нуклеарне науке „Винча“ Универзитета у Београду
*Пројекат „Јадар“: контрола регулаторног процеса и широкови
заштите животне средине*
(Модератор: Драгана Ђорђевић, Институт за хемију, технологију
и металургију Универзитета у Београду)

ОКРУГЛИ СТО

1. Два саопштења у трајању од по 5 минута:

Представници Удружења Заштитимо Јадар и Рађевину,
Коалиције за одрживо рударство у Србији,
Центра за екологију и одрживи развој (ЦЕКОР) и
Подрињског антикорупцијског тима (ПАКТ)

2. Општа дискусија

(Модератори: Владимир Стевановић, Богдан Шолаја,
Велимир Радмиловић, САНУ)

kshop 2021

